T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/654
KARAR NO : 2024/75
KARAR TR : 04/03/2024

ÖZET: Davacının hükümlü olarak bulunduğu ceza infaz kurumunda yersiz ve fazla tahsil edildiği iddia olunan elektrik bedelinin sebepsiz zenginleşme nedeniyle iadesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.K
Davalı : Adalet Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı, İzmir 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak hücrede tek başına kaldığını, hücrede kullandığı elektrik kullanım tutarının mesken tipi harcama olarak değerlendirilip birim fiyatının ona göre belirlenmesi gerekirken, ticarethane (sanayi) tipi harcama olarak değerlendirilmesi nedeniyle, 07/10/2016 tarihinden Şubat/2023 tarihine kadar kendisinden fazladan tahsil edilen elektrik ücretinin hesaplanarak, yasal faiziyle birlikte iadesine karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **İzmir 7. İdare Mahkemesi 12/04/2023 tarih ve E.2023/605, K.2023/855 sayılı kararı**ile, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesi uyarınca görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuş, İzmir Bölge İdare Mahkemesi Altıncı İdari Dava Dairesi 15/09/2023 tarih ve E.2023/1694, K.2023/1979 sayılı kararı ile, istinaf başvurusuna konu kararın hukuka ve usule uygun olduğu, kararın kaldırılmasını gerektirecek yasal bir sebebin bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Bakılan davada; dava konusu uyuşmazlık, İnfaz Hakimliğinin görev alanına giren uygulamalardan kaynaklanmakta olup, 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun yukarıda yer verilen 4. maddesinde 'işlem ve faaliyetlere ilişkin şikayetleri' karara bağlamanın İnfaz Hakimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup, hücrede kullanılan elektrik kullanım tutarının mesken tipi harcama olarak değerlendirilip birim fiyatının ona göre değerlendirilmesi gerekirken, ticarethane (sanayi) tipi harcama olarak değerlendirilmesi nedeniyle 07.10.2016 tarihinden Şubat 2023 tarihine kadar davacıdan fazladan ücret alındığından bahisle açılan davanın adli yargı yerinde bakılacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır.*
>
> *Nitekim, Uyuşmazlık Mahkememsinin 23.11.2020 tarih ve E:2020/578, K:2020/681 sayılı kararı da bu yöndedir.*
>
> *Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a maddesiuyarınca görev yönünden reddine,..."*

3. Davacı bu kez, aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **İzmir 1. İnfaz Hakimliği 12/05/2023 tarih ve E.2023/6617, K.2023/7555 sayılı kararı**ile, elektrik fatura ücretlendirmesi işlemine ilişkin şikayetin idari yargı alanında çözümlenmesi gereken bir uyuşmazlık olduğu gerekçesiyle, hükümlünün 26/04/2023 tarihli dilekçesindeki talebin esasa girmeksizin görev yönünden reddine ancak; İzmir 7. İdare Mahkemesi tarafından 12/04/2023 tarihinde verilen 2023/605 Esas ve 2023/855 Karar sayılı kararın henüz kesinleşmemiş olduğu, istinaf incelemesinde bulunulduğu bildirilmekle; bu aşamada dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmeyeceği sabit olmakla, dosyanın halen derdest olan İzmir 7. İdare Mahkemesine istinaf sonucuna göre işlem yapılmak ve sonucundan İnfaz Hakimliğine bilgi verilmek üzere gönderilmesine, davacının talebinin 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun 6/1. maddesi uyarınca reddine, 5275 sayılı CMK'nın 3. vd. maddeleri gereğince

görevsizliğine karar vermiş, itiraz edilmesi üzerine İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi 14/07/2023 tarih ve D.İş No:2023/1555 sayılı kararı ile itirazın reddine kesin olarak karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

> *"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*
> *a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*
> *b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*
> *c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.*
> *2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.*
> *3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"*

6. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun *"Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borç İlişkileri"* üst başlıklı, *"A. Koşulları"* ve *"I. Genel olarak"* başlıklı 77. maddesi şöyledir:

> *"Haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür.*
> *Bu yükümlülük, özellikle zenginleşmenin geçerli olmayan veya gerçekleşmemiş ya da sona ermiş bir sebebe dayanması durumunda doğmuş olur."*

7. 6098 sayılı Kanun'un *"B. Geri vermenin kapsamı"* ve *"I. Zenginleşenin yükümlülüğü"* başlıklı 79. maddesi şöyledir:

> *"Sebepsiz zenginleşen, zenginleşmenin geri istenmesi sırasında elinden çıkmış olduğunu ispat ettiği kısmın dışında kalanı geri vermekle yükümlüdür.*
> *Zenginleşen, zenginleşmeyi iyiniyetli olmaksızın elden çıkarmışsa veya elden çıkarırken ileride geri vermek zorunda kalabileceğini hesaba katması gerekiyorsa, zenginleşmenin tamamını geri vermekle yükümlüdür."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/03/2024 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada, idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

9. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinintarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*
Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak, hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

10.2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*
(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava

dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir..." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

11. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

12. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ayrıca görevli merciin belirtilmesi için dava dosyasının re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verilmiştir.

13. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, adli yargı yerince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek usul ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, hükümlü olarak bulunduğu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yersiz ve fazladan tahsil edildiği ileri sürülen elektrik bedelinin iadesi istemiyle açılmıştır.

16. Olayda, davacı iddiasının ceza infaz kurumundaki barınma ve elektrik kullanımına ilişkin olduğu görülmektedir. Yukarıda hükümlerine yer verilen Kanunda, sebepsiz zenginleşme konusuna yer verilmiştir. Bu konulardaki davalara bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğu belirlenmiş olup, aynı davalardan kaynaklanan tazminat ve benzeri istemli davalara da adli yargı yerinde bakılacağı yolunda Uyuşmazlık Mahkemesinin istikrarlı kararları bulunmaktadır. Ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, İzmir 1. İnfaz Hakimliğinin başvurusunun reddi ile mahkemece verilen 12/05/2023 tarih ve E.2023/6617, K.2023/7555 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 1. İnfaz Hakimliğinin BAŞVURUSUNUN REDDİ ile Hakimliğin 12/05/2023 tarih ve E.2023/6617, K.2023/7555 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

04/03/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Eyüp	Muharrem
GÜLEÇ	TAŞ	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN